

Da Camera
2012—2013

Concert — 5

Divendres, 3 de maig de 2013

20 h. — Sala de Concerts

Jean-Guihen Queyras, violoncel

I

Suite per a violoncel núm. 1, en Sol major, BWV 1007 16'
Prélude
Allemande
Courante
Sarabande
Menuets I-II
Gigue

Suite per a violoncel núm. 4, en Mi bemoll major, BWV 1010 22'
Prélude
Allemande
Courante
Sarabande
Bourrées I-II
Gigue

II

Suite per a violoncel núm. 3, en Do major, BWV 1009 21'
Prélude
Allemande
Courante
Sarabande
Bourrées I-II
Gigue

Suite per a violoncel núm. 5, en Do menor, BWV 1011 24'
Prélude
Allemande
Courante
Sarabande
Gavottes I-II
Gigue

III

Suite per a violoncel núm. 2, en Re menor, BWV 1008 19'
Prélude
Allemande
Courante
Sarabande
Menuets I-II
Gigue

Suite per a violoncel núm. 6, en Re major, BWV 1012 27'
Prélude
Allemande
Courante
Sarabande
Gavottes I-II
Gigue

Comentari del programa

Pocs períodes de la vida de Bach va ser tan feliços a nivell personal i artístic com els anys com a mestre de capella del príncep Leopold d'Anhalt-Köthen (entre el 1717 i el 1723). En aquest moment Bach té 32 anys i, després de ser organista a Weimar, està en el punt àlgid musicalment. L'absència de les obligacions pròpies dels serveis religiosos a la Köthen calvinista li van permetre una disponibilitat de temps i capacitat d'elecció d'obres. D'aquest període són obres tan universals com ara els *Concerts de Brandenburg*, les *Suites franceses*, *El clave ben temprat*, les *Sonates i partites per a violí* i les *Suites per a violoncel* que sonaran avui.

La presència a Köthen de dos reputats violoncel·listes –Ch. F. Abel i Ch. B. Linigke– va ser crucial per desenvolupar unes obres destinades a aquest instrument com a solista. Al continent ja començava la substitució de la viola de gamba pel violoncel.

Dels quatre manuscrits que es conserven amb les *Suites* (cap no és de la mà de Bach), el més fiable és el de la còpia d'Anna Magdalena Bach (segona esposa del compositor), datat entre 1720-21. Formalment, aquestes suites són una seqüència de moviments breus de dansa que per primera vegada en la història estan consagrats al violoncel.

Suite núm. 1 en Sol major, BWV 1007

L'estructura de les sis suites és sempre la mateixa: el "Prélude" dona pas a una sèrie de danses ordenades ("Allemande", "Courante", "Sarabande", "Menuets"/"Gavottes"/"Bourrées" i finalment "Gigue"), amb una certa atribució de nacionalitats a França, Espanya, Anglaterra i Alemanya. El "Preludi" d'aquesta, amb els seus acords arpegiats, és el moviment més conegut de tota la sèrie. El "Minuet" és un dels quatre moviments de tot el cicle que no conté cap acord.

Suite núm. 2 en Re menor, BWV 1008

Només dues de tot el cicle estan escrites en tonalitat menor (la segona en Re menor i la cinquena en Do menor). El "Preludi" està integrat per dues parts (primera: amb un tema recurrent i la segona: una cadència basada en una escala). El primer "Minuet" és d'un especial virtuosisme per l'ús d'acords canviants i dobles cordes.

Suite núm. 3 en Do major, BWV 1009

El "Preludi", en el seu desenvolupament, es basa en la descomposició en forma de tema musical de les notes de l'acord bàsic (Do-Mi-Sol). La "Gigue" conclusiva és un dels temes més frescos del compositor, reflex d'aquesta felicitat a Köthen.

Suite núm. 4 en Mi bemoll major, BWV 1010

Aquesta és una de les pàgines més exigents del conjunt des del punt de vista tècnic. La tonalitat no és còmoda per al músic i obliga a posicions extenses de la mà esquerra. El "Preludi" es basa en una successió complexa de corxeres, mentre que la reposada "Sarabande" obre cada compàs amb un acord.

Suite núm. 5 en Do menor, BWV 1011

El "Preludi" en forma d'obertura francesa té dues seccions: lenta (de gran força expressiva) i ràpida (més virtuosa i de caràcter fugat). La impressionant "Sarabande" és colpidora i íntima. Aquesta suite va ser transcrita pel mateix Bach per a llaüt (BWV 995).

Suite núm. 6 en Re major, BWV 1012

Aquesta darrera va ser escrita per a un instrument de cinc cordes (*violoncello piccolo*), tot i que avui s'ha imposat la versió per a un violoncel de quatre cordes. La partitura presenta més passatges virtuoses que les seves germanes majors i podem destacar-hi la insistència en les notes agudes. Amb una tonalitat joiosa (Re major) Bach corona aquest brillant i formidable cicle.

Adormides durant moltes dècades, va ser Pau Casals qui les va dinamitzar en temps moderns per convertir-les avui en pedra de toc del repertori per a violoncel. Resulta molt complicat explicar nous relats sobre aquest univers bachià tan sovintejat. Però Jean-Guihen Queyras, amb el seu Gioffredo Cappa del 1696, ha sabut fer-se un lloc, tot revelant-se com un músic i pensador, i aportant vitalitat, dinamisme i profunditat a aquestes melodies sublimes.

Víctor García de Gomar, programador musical

Organitza:

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Amb la col·laboració de:

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Institut Català
de les Empreses Culturals

iber:Camera

ASSOCIACIÓ
ORFEO
CATALÀ

Jean-Guihen Queyras, violoncel

Ha tocat amb les orquestres més importants (Philharmonia, Orchestre de París, NHK de Tòquio, Filadèlfia, Tonhalle de Zuric, Gewandhaus de Leipzig, Budapest Festival, Suisse Romande, etc.) i amb directors com F. Brüggen, G. Herbig, I. Fischer, Ph. Herrewewege, J. Belohlavek o R. Norrington. Col·labora també amb formacions com la Freiburger Barockorchester o l'Akademie für Alte Musik de Berlín i va debutar al Carnegie Hall de Nova York amb el Concerto Köln l'any 2004.

El seu ampli repertori incorpora una gran quantitat de música contemporània, amb nombroses estrenes, com els *Concerts de violoncel* d'Iván Fedele i de Gilber Amy. Ha dut a terme diversos projectes amb el Muziekcentrum Vredenburg (Utrecht), Concertgebouw (Amsterdam) i De Bijloke (Gant). Des de la temporada 2010-11 és artista resident de l'Ensemble Resonanz d'Hamburg, que dirigeix i amb el qual actua a la Laieszhalle d'Hamburg, Kölner Philharmonie, Théâtre des Bouffes du Nord (París), Konzerthaus de Viena i Muziekgebouw (Amsterdam). A més, és solista resident de la Netherlands Philharmonic. Interessat en el repertori per a violoncel sol, va encarregar a sis compositors (Kurtág, Harvey, Mochizuki, Amy, Nodaïra i Fedele) d'escriure un "eco" per a cada una de les sis *Suites per a violoncel sol* de Bach, en un projecte anomenat *Sis Suites, sis ecos*.

El 2008 va debutar als Proms de Londres, i actua habitualment en el Festival d'Aldeburgh. Els seus companys habituals en formació de cambra són els pianistes Alexander Melnikov i Alexandre Tharaud i la violinista Isabelle Faust. És membre del Quartet Arcanto, amb Tabea Zimmerman, Antje Weithaas i Daniel Sepec.

Ha fet nombrosos enregistraments per a Harmonia Mundi. Després del seu èxit amb les *Suites per a violoncel* de Bach (2008), que va rebre el Diapason d'Or, CD del mes de «Diapason», Choc de Le Monde de la Musique, etc., ha editat dos àlbums, amb obres de Debussy i Poulenc amb A. Tharaud, guardonat amb el Diapason d'Or (2008), i *Concerts per a violoncel del segle XXI*. Entre els enregistraments anteriors cal esmentar el *Concert per a violoncel* de Dvořák amb la Prague Philharmonie i Jiri Belohlavek i els *Concerts per a violoncel* de Haydn i Monn, amb la Freiburger Barockorchester, considerats com a obres de referència.

Ha estat solista de violoncel de l'Ensemble Intercontemporain, amb el qual va gravar el *Concert per a violoncel* de Ligeti (Deutsche Grammophon) dirigit per Pierre Boulez, que va rebre el Premi Gramophone de música contemporània. També ha enregistrat *Tout un Monde Lontain* de Dutilleux (Arte Nova/BMG) i *Messagesquise* de Boulez, distingit també amb aquest mateix guardó.

La tardor del 2002 va rebre el Premi Internacional de Música Glenn Gould, de la Ciutat de Toronto, atorgat per Pierre Boulez i la Fundació Glenn Gould, i darrerament ha estat escollit solista instrumental de l'any a França, com també artista de l'any pels lectors de la revista «Diapason».

Catedràtic de la Musikhochschule de Freiburg, és un dels directors artístics de les Trobades Musicals de l'Alta Provença que se celebren cada estiu a Forcalquier.

Toca amb un violoncel construït per Gioffredo Cappa (1696), cedit pel Mecenatge Musical de la Société Générale.

Proper concert

Concert núm. 6

Dimarts, 25 de juny de 2013, 20 h

Carolín Widmann, violí
Alexander Melnikov, piano

F. Schubert: *Fantasia per a violí i piano*
en Do major, op. 159 D. 934

F. Schubert: *Fantasia per a piano*
en Do major, op. 15 D. 760, "Wandererfantasie"

J. S. Bach: *Partita per a violí núm. 2*,
en Re menor, BWV 1004

B. Bartók: *Sonata per a violí i piano núm. 2m SZ 76*